

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 476/ 2011-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť W. A., štátneho občana A., t. č. P., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Š., s. r. o., Ž., konajúcou prostredníctvom advokáta Mgr. M. Š., vo veci namietaného porušenia jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 53/2011 a jeho uznesením z 8. júna 2011, ako aj nečinnosťou Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť W. A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2011 doručená sťažnosť W. A. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len

„krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 53/2011 a jeho uznesením z 8. júna 2011, ako aj nečinnosťou Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce (ďalej len „ÚPZC“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol rozhodnutím Oddelenia cudzineckej polície S. č. p.: UHCP-PO-CP-SP-ZVC-17-7/2010 z 8. júna 2010 administratívne vyhostený do jeho krajiny pôvodu – A. (ďalej len „rozhodnutie o vyhostení z 8. júna 2010“), a zároveň mu bol určený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky na dva roky, teda do 7. júna 2012. Na základe rozhodnutia o vyhostení bolo toho istého dňa, teda 8. júna 2010 vydané, Oddelením cudzineckej polície S. rozhodnutie o zaistení sťažovateľa pod č. p.: UHCP-PO-CP-SP-ZVC-17-8/2010. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu o vyhostení z 8. júna 2010 odvolanie, o ktorom rozhodlo Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Prešov pod č. p.: UHCP-PO-HCP-304-003/2010 zo 16. júla 2010 tak, že zrušilo rozhodnutie o vyhostení z 8. júna 2010 a vec zaslalo späť prvostupňovému správne orgánu na nové prerokovanie a rozhodnutie. V súlade s rozhodnutím o odvolaní Oddelenie cudzineckej polície S. vec sťažovateľa opätovne prerokovalo a vydalo rozhodnutie o administratívnom vyhostení sťažovateľa pod č. p.: UHCP-PO-CP-SP-ZVC-17-28/2010 z 19. augusta 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 3. septembra 2010.

Oddelenie cudzineckej polície S. rozhodlo 24. novembra 2010 o predĺžení lehoty zaistenia sťažovateľa o dvanásť mesiacov, teda od 9. decembra 2010 do 8. decembra 2011 (ďalej len „rozhodnutie o predĺžení zaistenia“). Proti rozhodnutiu o predĺžení zaistenia podal sťažovateľ opravný prostriedok, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Sp 30/2010 z 21. decembra 2010 tak, že potvrdil rozhodnutie o predĺžení zaistenia. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu z 21. decembra 2010 odvolanie, ktoré preskúmal Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací. Najvyšší súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 Sža 8/2011 z 8. júna 2011 tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu z 21. decembra 2010 zmenil tak, že rozhodnutie o predĺžení zaistenia zrušil a vec vrátil Oddeleniu cudzineckej polície S. na ďalšie konanie. Následne bol sťažovateľ prepustený na slobodu.

3. Podľa sťažovateľa rozhodnutím o odvolaní zo 16. júla 2010 bolo rozhodnutie o vyhostení z 8. júna 2010 zrušené, teda sa podľa sťažovateľa stalo neexistujúcim. Ďalší výkon jeho zaistenia bol už nezákonným, pretože účel jeho zaistenia zanikol. Sťažovateľ mal byť preto bezodkladne prepustený zo zaistenia. ÚPZC mal povinnosť skúmať po celú dobu zaistenia, či účel zaistenia trvá, a v prípade, ak tento zanikol, mal sťažovateľa prepustiť. ÚPZC si túto povinnosť neplnil a bol podľa sťažovateľa nečinný. Sťažovateľ preto podal 12. mája 2011 na krajskom súde žalobu proti nečinnosti správneho orgánu, ktorou sa domáhal, aby súd uložil odporcovi – ÚPZC povinnosť ihneď preskúmať účel zaistenia sťažovateľa a prepustiť sťažovateľa zo zaistenia. Krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 7 S 53/2011 z 8. júna 2011, ktorým návrh sťažovateľa zamietol. Uznesenie krajského súdu z 8. júna 2011 bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 27. júna 2011, teda až vtedy sa sťažovateľ dozvedel o výsledku konania. Rozhodovanie o žalobe proti nečinnosti správneho orgánu - ÚPZC teda trvalo 46 dní.

4. Sťažovateľ považuje ďalšie trvanie zaistenia po zrušení rozhodnutia o vyhostení z 8. júna 2010 za nezákonné. Podľa neho je najvýznamnejšou úlohou ÚPZC skúmať, „... či trvá účel zaistenia a prepustiť cudzinca, ak účel zanikol. Ak by ÚPZC Sečovce riadne konal, sťažovateľa by dňa 16. júla 2010 prepustil“.

Sťažovateľ vyčíta krajskému súdu to, že rozhodovanie o žalobe proti nečinnosti správneho orgánu trvalo prídlho, pretože trvalo 46 dní.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol v jeho veci takýmto nálezom:

„1. Právo W. A. garantované článkom 5. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 7S/53/2011 zo dňa 8. júna 2011 a nečinnosťou Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov S. porušené bolo.

2. Právo W. A. na urýchlené rozhodovanie o pozbavení slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn.: 7S/53/2011 porušené bolo.

3. W. A. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie za porušenie článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sume 20 000 EUR (slovom

dvadsaťtisíc eur), ktoré sú Krajský súd v Košiciach a Útvar policajného zaistenia pre cudzincov S. povinní vyplatiť mu do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5.W. A. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie za porušenie článku 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sume 10 000 EUR (slovom desaťtisíc eur), ktoré sú Krajský súd v Košiciach a Útvar policajného zaistenia pre cudzincov S. povinní vyplatiť mu do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 261,82 EUR od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Ústavný súd sa preto zaoberal namietaným porušením práv sťažovateľa postupom, resp. nečinnosťou a rozhodnutím tých subjektov, ktoré sťažovateľ označil za porušovateľov svojich práv. Sťažovateľ namietal porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 7 S 53/2011 z 8. júna 2011 (ďalej len „uznesenie z 8. júna 2011“) a postupom ÚPZC a porušenie práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 53/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

9. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

10. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta zákonnosť svojho zaistenia po 16. júli 2010, keď bolo zrušené rozhodnutie o vyhostení z 8. júna 2010. Sťažovateľ mal byť po zrušení rozhodnutia o vyhostení z 8. júna 2010 bezodkladne prepustený zo zaistenia.

Ústavný súd vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu ku všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, I. ÚS 153/2010).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

11. Ako sám sťažovateľ v sťažnosti uvádza, najvyšší súd vydal rozsudok sp. zn. 10 Sža 8/2011 z 8. júna 2011, ktorým napadnutý rozsudok krajského súdu z 21. decembra 2010 zmenil tak, že rozhodnutie o predĺžení lehoty zaistenia sťažovateľa zrušil a vec vrátil Oddeleniu cudzineckej polície S. na ďalšie konanie. Sťažovateľ bol následne prepustený zo zaistenia na slobodu. Najvyšší súd tak rozhodol na základe odvolania podaného sťažovateľom proti rozsudku krajského súdu z 21. decembra 2010, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Oddelenia cudzineckej polície S. o predĺžení lehoty zaistenia sťažovateľa.

Z uvedeného preto vyplýva, že bolo v právomoci príslušných orgánov v rámci im zverených kompetencií preskúmať zákonnosť predĺženia lehoty zaistenia sťažovateľa a v prípade porušenia jeho práv sťažovateľa prepustiť. Takýto postup sa v prípade sťažovateľa aj skutočne realizoval, najvyšší súd preskúmal rozsudok krajského súdu z 21. decembra 2010 a dospel k záveru, že tento trpí vadami, ktoré spôsobujú jeho arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť. Najvyšší súd preto zmenil rozsudok krajského súdu takým spôsobom, že rozhodnutie o predĺžení lehoty zaistenia sťažovateľa zrušil a vec vrátil Oddeleniu cudzineckej polície S. na ďalšie konanie. ÚPZC potom následne prepustil sťažovateľa zo zaistenia na slobodu.

Vzhľadom na uvedený princíp subsidiarity dospel ústavný súd k záveru, že nemá dostatok právomoci rozhodovať o právach sťažovateľa v súvislosti s jeho zaistením, pretože bolo plne v právomoci všeobecných súdov a príslušných orgánov verejnej moci (v danom prípade ÚPZC) zákonnosť ďalšieho zaistenia sťažovateľa preskúmať a v prípade potreby poskytnúť potrebnú ochranu jeho právam. Táto ochrana bola sťažovateľovi poskytnutá, pretože po rozhodnutí najvyššieho súdu z 8. júna 2011, ktorý rozhodoval o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 21. decembra 2010, bol sťažovateľ prepustený.

12. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv tiež postupom krajského súdu v napadnutom konaní, ako aj jeho uznesením z 8. júna 2011, ktorým krajský súd zamietol žalobu sťažovateľa proti nečinnosti ÚPZC. Krajský súd odôvodnil rozhodnutie tým, že v sťažovateľovej veci bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení, ako aj o zaistení, preto v tomto smere ÚPZC nečinný nebol a výsledok z preskúmania rozsudku

krajského súdu z 21. decembra 2010 o predĺžení lehoty zaistenia sťažovateľa najvyšším súdom ku dňu rozhodovania o žalobe sťažovateľa nebol krajskému súdu známy. Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ sa podaním žaloby proti nečinnosti odporcu – ÚPZC domáhal toho, aby krajský súd uložil povinnosť ÚPZC preskúmať účel jeho zaistenia a prepustiť sťažovateľa zo zaistenia. V prejednávanom prípade išlo o konanie podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku, teda o konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorým bol v danom prípade ÚPZC. Z hľadiska systematiky ide o konanie, ktoré je zaradené v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, teda do správneho súdnictva. V tomto konaní preto súd posudzuje, či orgán verejnej správy nekoná spôsobom ustanoveným spôsobom bez vážneho dôvodu a teda či nie je nečinný. Nečinnosť možno chápať ako pasivitu správneho orgánu vo veciach, ktoré mu boli predložené na rozhodnutie, pričom niet faktickej a ani právnej prekážky na to, aby správny orgán konal a rozhodol.

Z takto vymedzeného predmetu konania však vyplýva, že krajský súd nedisponoval oprávnením prikázať odporcovi – ÚPZC prepustiť sťažovateľa zo zaistenia. Krajský súd pritom preskúmal zaistenie sťažovateľa, dospel k záveru, že ÚPZC nečinný nebol. Posúdenie tejto otázky bolo v právomoci krajského súdu. Tento svoj právny názor krajský súd logicky odôvodnil v súlade s relevantnou právnou úpravou a skutkovými okolnosťami.

13. Posúdenie zákonnosti zaistenia sťažovateľa bolo v čase rozhodovania krajského súdu v právomoci najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval o odvolaní proti rozsudku krajského súdu z 21. decembra 2010, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o predĺžení lehoty zaistenia sťažovateľa. Na túto skutočnosť správne krajský súd poukázal v odôvodnení uznesenia z 8. júna 2011. Ako už bolo uvedené (bod 11 tohto uznesenia), najvyšší súd tento rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie o predĺžení lehoty zaistenia sťažovateľa zrušil a vec vrátil Oddeleniu cudzineckej polície S. na ďalšie konanie. Následkom tohto rozhodnutia najvyššieho súdu bol sťažovateľ prepustený na slobodu.

Postup krajského súdu v napadnutom konaní a jeho uznesenie z 8. júna 2011 preto nemá žiadnu spojitosť s možným porušením označených práv sťažovateľa, ktorých ochrany sa sťažnosťou domáhal.

14. Z uvedeného dôvodu dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť je zároveň zjavne neopodstatnená, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 344/06).

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2011